

Dunja Ščapec
Vlado Ščapec

NATJECATELJSKI *CHEERLEADING* - NOVI PRISTUP ŠKOLSKIM NAVIJAČKIM SKUPINAMA

1. UVOD

U antičkoj Grčkoj, zbog stalne opasnosti od neprijatelja, tjelesno vježbanje bilo je u domeni građanske pristojnosti i patriotizma. Nasreću, takav razlog za tjelesnim vježbanjem danas više ne postoji. Današnji razlozi zbog kojih društvo mora voditi računa o tjelesnom vježbanju su drugačiji, ali jednako važni: tjelesno vježbanje pridonosi ukupnosti zdravlja čovjeka u najširem smislu i na taj način povećava njegov društveni potencijal za sadržajan i pun život (Mišigoj-Duraković, 1999). Unatoč sve veće svjesnosti o potrebi povećanja vremena provedenog u tjelesnom vježbanju, svjedoci smo suprotnog trenda. Posebno je to vidljivo kod djece gdje su iz godine u godinu motorička znanja i sposobnosti u opadanju, a raste broj djece s prekomjernom tjelesnom težinom. U „Strategiji razvoja školskog sporta u Republici Hrvatskoj 2009.-2014.“ dobro su detektirani problemi s kojima se susrećemo u praksi i precizno predloženi pravci djelovanja kojima možemo mijenjati sadašnje stanje. Jedan od strateških ciljeva tog dokumenta je potreba uključivanja većeg broja djece u sportske aktivnosti. Posebno je naglašena nužnost uravnoteženja postotka uključenosti u sportske aktivnosti između dječaka i djevojčica koji je sada u korist dječaka u omjeru 61:39. Strategija sugerira i uvođenje novih sportova kojima se više bave djevojčice kako bi se taj omjer popravio. Jasno je da u traženju novih rješenja, svaku novinu treba promotriti sa svih aspekata relevantnih za kineziološku znanost kako bi izbjegli zamke tzv. „novih modela“, „polu-rješenja“ i „novih pokreta“ za koje je teško utvrditi imaju li znanstveno pokriće (Findak, 2011). Imajući na umu sve navedeno, ovim radom želimo skrenuti pažnju na **natjecateljski cheerleading**, sport koji zadovoljava navedene kriterije i korespondira s interesima djevojčica te na taj način slijedi sugestije Strategije. Natjecateljski *cheerleading* prirodno se nastavlja na tradiciju navijačkih skupina, ali im daje novu dimenziju jer ga osim standardnog ‘navijanja’ čine gimnastika, ples, skokovi i dizanja. Već je široko prepoznat kao izvanškolska aktivnost, a nije konkretno opisan u literaturi i zato nam valja upoznati natjecateljski *cheerleading* kao mogući alat kojim možemo utjecati na antropološki status djece.

2. RASPRAVA

Cheerleading se pojavio u SAD-u krajem 19. st. i njegov razvoj bio je vezan uz srednjoškolski i studentski sport. Danas je *cheerleading* u SAD-u neizostavan dio sportskih manifestacija i njime se bavi preko 1,7 milijuna učenika i studenata. Prijelomni trenutak za *cheerleading*, što se tiče njegovog širenja na druge kontinente, bile su XXVI. olimpijske igre u Atlanti 1996. g. gdje su *cheerleaderi* sudjelovali u ceremoniji otvaranja Olimpijskih igara i na taj način upoznali cijeli svijet s tim sportom (Wooster, L., Clouinard, A. 2006).

Natjecateljski *cheerleading* sport je koji se suštinski razlikuje od navijanja školskih navijačkih skupina: aktivnost školskih navijačkih skupina je bodrenje ekipa na natjecanjima dok natjecatelji u *cheerleadingu* osim već spomenutog „navijanja“ sudjeluju i na zasebnim natjecanjima kao samostalne ekipe te time oni postaju subjekti **natjecanja**, a ne samo popratni, zabavni sadržaj. Ako se prisjetimo da je kompetitivnost, uz sportsku vještinu i socijalno odobravanje, osnovni cilj postignuća u sportu (Roberts, 1984) tada su prednosti natjecateljskog *cheerleadinga* još očitije. Natjecanja u *cheerleadingu* organiziraju se za kategorije kadeta, juniora i seniora, individualno i grupno. Vježbe se izvode uz muziku trajanja do 3 min. na površini 12x12m. Izvedbu ocjenjuje 3-7 sudaca, ovisno o rangu natjecanja, a ocjenjuju se sljedeći elementi: opći dojam, koreografija, tehnika i sinkroniziranost. U vježbama se u velikoj mjeri koriste djeci već poznati elementi iz parterne i ritmičke gimnastike, akrobatike te plesnih struktura. Primjenjujući kriterije za klasifikaciju sportskih grana (Milanović, 1993) prema kriteriju strukturalne složenosti natjecateljski *cheerleading* spada u konvencionalni sport (umjetničko klizanje, ritmička i sportska gimnastika, plesovi i sl). Prema kriteriju dominacije energetskih procesa spada u grupu anaerobnih sportova (sportovi visokog intenziteta i trajanja od 30 sek. do 3 min), a prema kriteriju dominantnih sposobnosti pripada grupi sportova gdje dominiraju sposobnosti kordinacije i agilnosti pokreta. Natjecateljski *cheerleading* je dominantno kolektivni sport u kojem svaki član ekipe ima drugačiji zadatak, a koji je u skladu s njegovim individualnim znanjima i sposobnostima. Različitost zadatka svakog člana ekipe i njegova relativna „nezamjenjivost“ rezultiraju redovitim dolascima na treninge i zanemarivim postotkom odustajanja od aktivnosti, što je vrijedan podatak ako znamo da troje od četvero djece odustane od sporta ulaskom u pubertet ili najkasnije do 15 godine (Papalia, Olds i Feldman, 1999). Razlog značajne perzistencije u ovoj sportskoj aktivnosti vjerojatno leži u činjenici da zadovoljava socijalne motive koji su u toj dobi imanentni kao što su potreba za postignućem i dominacijom, afilijativni motiv (potreba za grupom) i potrebu za grupnom identifikacijom (Horga, Sabioncello 1993).

Hrvatski školski sportski savez je 2009. g. organizirao Kup školskih sportskih društava Republike Hrvatske gdje je jedno od zastupljenih natjecanja bilo i natjecanje

školskih navijačkih skupina. Od tog modela se odustalo, ali je to dobra osnova na kojoj se može graditi sustav natjecanja u budućnosti, ukoliko se učini napor da se natjecanje modernizira i prilagodi pravilniku natjecateljskog *cheerleadinga*.

U Hrvatskoj je natjecateljski *cheerleading* kao sport institucionaliziran kroz Hrvatski *cheerleading* i *cheerdance* savez – HCCS. HCCS već godinama provodi državno natjecanje u *cheerleadingu* na kojem se redovito natječe preko 500 *cheerleadera* iz cijele Hrvatske. HCCS je član je Europskog *cheerleading* saveza i u postupku je prijema u Hrvatski olimpijski odbor kao neolimpijski sport.

3. ZAKLJUČAK

Uvjereni smo kako je natjecateljski *cheerleading* kvalitetna tjelesna aktivnost koja pokazuje znatan potencijal te za koju postoji realan prostor i potreba. U nekim osnovnim školama *cheerleadersice* su neizostavan dio školskih priredbi, stoga vjerujemo da je vrijeme da se promisli na kojoj razini se natjecateljski *cheerleading* može inkorporirati u školski sport i na taj način pridoda forma sadržaju koji već postoji.

4. LITERATURA

1. Findak, V., Dijagnostika u područjima edukacije, sporta, sportske rekreacije i kineziterapije, Zbornik radova 20. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske., Poreč, 2011.
2. Horga, S, Sabioncello, N., Osnove psihologije sporta, Priručnik za sportske trenere, FFK Zagreb 1993.
3. Milanović, D. Osnove teorije treninga, Priručnik za sportske trenere, FFK Zagreb 1993.
4. Mišigoj-Duraković, M. Tjelesno vježbanje i zdravlje: znanstveni dokazi, stavovi, preporuke, Grafos, FFK, Zagreb 1999.
5. Papalia, D., Olds, S., Feldman, R., Human development, University of Wisconsin-Madison, 2008.
6. Roberts, G.C. Toward a new theory of motivation in sport, Psychological foundations of sport, Human Kinetics, 1984.
7. Wooster, L., Clouinard, A., The history of cheerleading, Qinnipiac University, 2006.